HRAVÝ

PŘÍRODOPIS

Pracovní sešit pro 7. ročník ZŠ
a víceletá gymnázia

V souladu s RVP ZV

Vydavatelství Taktik

HRAVÝ PŘÍRODOPIS 7

Pracovní sešit pro 7. ročník ZŠ a víceletá gymnázia

Autoři:	Mgr. Milena Mačáková, Mgr. Renáta Pernikářová, Ing. Denisa Seidlová, Mgr. Kateřina Šťovíčková, Mgr. Pavel Tetera, Mgr. Ludmila Tížková, Mgr. Iva Vojtková, Mgr. Hana Žídková
Odborná spolupráce:	Mgr. Tereza Cífková, RNDr. Miroslav Foltýn, Mgr. Pavel Ilek, Mgr. Renáta Pernikářová, Mgr. Kateřina Zimplová, Ing. Sabrina Di Maggio
Recenzentka:	Doc. RNDr. Věra Čížková, CSc.
Grafická úprava a sazba:	Daniela Řeháková, Sára Doležalová
Ilustrace:	Lumír Jůrka
Návrh obálky:	Mgr. Martin Pavlík, Sára Doležalová
Produktový manažer:	RNDr. Lenka Olivová
Projektový manažer:	Ing. Valerián Stec
ISBN:	978-80-7563-139-8
	3. vydání, 2018

Copyright: © Vydavatelství Taktik International, s.r.o., Praha 2015

Vyrobil a vydal: Taktik International, s.r.o., Argentinská 38, 170 00 Praha 7 (1. vydání 2015)

Všechna práva vyhrazena. Šíření či reprodukce obsahu nebo jeho částí jakýmkoliv způsobem jsou bez předchozího písemného souhlasu vydavatele zakázány.

www.etaktik.cz

HRAVÝ PŘÍRODOPIS 7

Pracovní sešit pro 7. ročník ZŠ a víceletá gymnázia

JMÉNO

ŠKOLA

TŘÍDA ŠKOLNÍ ROK

U úloh označených symbolem 📖 doporučujeme práci s učebnicí či jinými zdroji.

OBSAH

	OPAKOVÁNÍ	3
1	STRUNATCI	4
	Bezčelistnatci, Paryby	5
	Ryby	6
	Obojživelníci	8
	Plazi	10
	Ptáci	13
	Savci	21
2	BOTANIKA	35
3	SPOLEČENSTVA	53

POZNÁMKY

OPAKOVÁNÍ

1 **Které pomůcky a přístroje je vhodné využít k uvedeným pozorováním?**

a) pozorování stavby květu tulipánu: .....

b) pozorování jelenů v přirozeném prostředí: .....

c) pozorování trepky ze senného nálevu: .....

2 **Tvůj kamarád ze šesté třídy psal písemnou práci z přírodopisu. Chyby v textu vyznač a uveď, jak je to správně.**

Bakterie jsou organismy tvořené ze dvou buněk. Rozmnožují se většinou dělením, tedy pohlavním rozmnožováním. Za nepříznivých podmínek vytváří klidové stadium. Batogenní bakterie způsobují u člověka závažná onemocnění. Tato onemocnění nelze léčit pomocí antibiotik. Patří mezi ně například klíšťový zánět mozkových blan.

3 **Rozhodni, zda jsou tvrzení o buňce pravdivá, či nikoliv. Označením příslušných písmen získáš tajenku. Vysvětli, jakou úlohu tato část buňky plní.**

	ANO	NE
Cytoplazma vyplňuje vnitřní obsah buňky.	MI	PL
V chloroplastech probíhá buněčné dýchání.	AZ	TO
Jádro umožňuje přenos dědičných vlastností.	CHO	MA
Bakteriální buňka nemá pravé jádro.	ND	TI
Vakuola je součástí buněčné stěny.	CKÁ	RIE

Tajenka: .....

.....

.....

.....

4 **Z přesmyček vylušti rodová jména měkkýšů a přiřaď je ke správnému obrázku.**

IEPSÉ, CEITRAKAK, VAZÉ, ÚCEŘIST, KAOSNAT

....

5 **Zakroužkuj všechny zástupce hmyzu, které řadíme mezi hmyz s proměnou dokonalou.**

vážka ploská | blecha obecná | modrásek obecný | včela medonosná

štěnice domácí | cikáda sedmnáctiletá | sluněčko sedmitečné

1. STRUNATCI

PLAZI

1 **Škrtni obrázky živočichů, kteří nepatří do třídy plazů.**

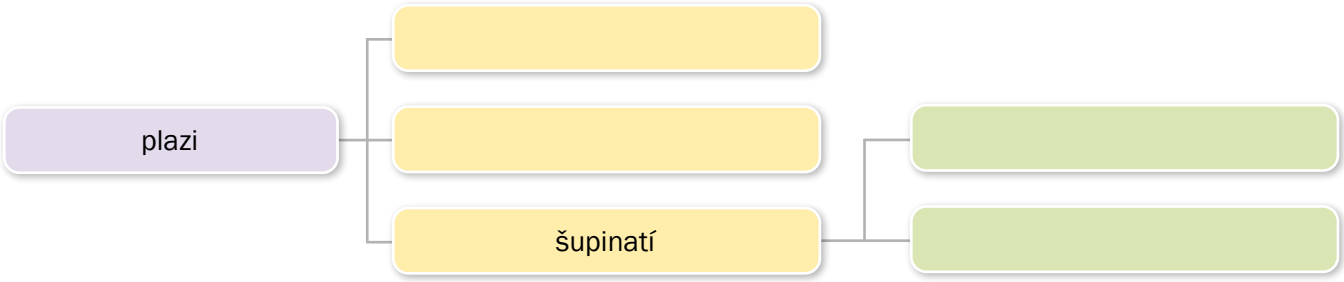

2 **Doplň schéma klasifikace plazů.**

3 **Přiřaď názvy k jednotlivým veleještěrům.**

tyrannosaurus, pteranodon, diplodocus, stegosaurus

....

4 **Napiš, zda je níže uvedené tvrzení, týkající se plazů, pravdivé. Nepravdivá tvrzení uveď na pravou míru.**

První skupina obratlovců, která se zcela přizpůsobila životu na souši. .....

Kůže je tvořená rohovatějícími šupinami. .....

Jejich vejce mají vápenitý obal. .....

Oplození je vnitřní. .....

Teplota jejich těla je stálá. .....

Vyvinuli se z krytolebců. .....

Dýchají žábrami i plícemi. .....

Mají krátké nohy nebo jim zcela chybějí. .....

Mají kloaku. .....

5 **Vyber ze žlutě označených charakteristik ty, které platí pro želvy. Poté ze zeleně označených ty, které platí pro krokodýly.**

proměnlivá tělesná teplota

dožívají se nízkého věku

ozubené čelisti

žijí jen na souši

kostěný krunýř

rohovité čelisti

dožívají se i více než 100 let

chovají se jen na farmách

zatahují nohy a hlavu do krunýře

zakrnělé nohy

žijí ve studených oblastech

chovají se na farmách

rohovité čelisti

masožravci

žijí i na souši

rohovité štítky

mají zuby

silné nohy

jsou býložravci

6 **Přiřaď název živočicha k obrázku.**

kajman brýlový, želva bahenní, aligátor americký, gaviál indický, želva sloní

....

7 **Čím jsou plazi nejvíce ohroženi?**

8 **Do skupiny šupinatých řadíme hady a ještěry. Zakroužkuj charakteristiky, které jsou pro tyto dvě skupiny shodné.**

počet končetin

kožovitá vejce

pohyblivá víčka

kloaka

péče o mláďata

na území ČR zákonem chráněni

ochranné zbarvení

tělo pokryté šupinami

9 **Uveď k obrázkům rodová a druhová jména plazů.**

....

18 **Vyškrtej směrem zleva doprava i zprava doleva živočichy. Ze zbylých písmen získáš název řádu, do kterého společně patří. Vypiš další zástupce tohoto řádu, které znáš.**

HVEVERKAKÁMSOL ASYRKOČINČILAD KEČEŘKARBOBŠYM VMORČECNAKTOPI

Tajenka:

19 **Přiřaď k obrázkům názvy hlodavců.**

potkan obecný, myš domácí, hraboš polní

....

20 **Z uvedených charakteristik urči a napiš rod hlodavce, kterého popisují.**

život v koloniích

pětiprsté přední končetiny o hodně kratší než zadní

hloubí nory, ve kterých spí

hlodavec s denní aktivitou

21 **Zajíci a hlodavci mají odlišný počet a rozdílné zbarvení hlodavých zubů. K obrázku napiš, zda se jedná o lebku zajíce, či hlodavce. Poté přiřaď k obrázkům správný popis a odpovídající písmena vepiš do rámečků.**

☐ .....

☐ .....

A) v horní i dolní čelisti jeden pár řezáků, často zbarvených do oranžova
B) v horní i dolní čelisti jeden pár řezáků bílé barvy
C) v horní čelisti dva páry řezáků, v dolní čelisti jeden pár, všechny bílé barvy
D) v horní čelisti jeden pár řezáků, v dolní čelisti dva páry, všechny zbarvené do oranžova

22 **V následujícím textu o zajících a králících zakroužkuj vždy správnou variantu. K obrázkům napiš rodová jména uvedených živočichů.**

Zajíc polní má v porovnání s králíkem protáhlé / krátké tělo. Váží kolem 1,5–2 kg / 5–6 kg. Jeho uši jsou v porovnání s králíkem divokým delší / kratší.

Králík divoký má kratší / delší uši než hlavu, srst je šedohnědá / zlatohnědá. Dospělý jedinec má hmotnost 1,5–2 kg / 5–6 kg. Délka zadních a předních končetin se u těchto druhů příliš neliší.

A) .....

.....

B) .....

.....

23 **Napiš rodová jména velkých kočkovitých šelem a zařaď je pomocí čísel do světadílů.**

1) .....

2) .....

3) .....

4) .....

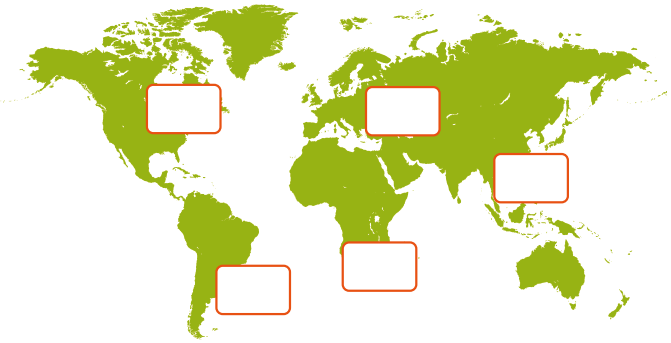
5) .....

6) .....

7) .....

24 **Odhal v přesmyčkách zástupce lasicovitých šelem.**

CHOŘT VÝTMA ..... ZEJEVEC NÍLES .....

NAKU NÍSKLA ..... ELSIAC VČAOLKA .....

25 **Spoj čarou dvojice podle typu stravy medvědovitých šelem.**

medvěd lední	všežravec
panda velká	masožravec
medvěd hnědý	býložravec

26 **Napiš rodová jména tří hlavních zástupců ploutvonožců.**

....

....

1. STRUNATCI

44 **Rozhodni, zda je tvrzení o chobotu a klech slonů pravdivé.**

	ANO	NE
Chobot slouží slonům jako uchopovací orgán.	☐	☐
Chobotem sloni nasávají vodu a pak si ji vstřikují do uší.	☐	☐
Chobot vznikl prodloužením nosu a spojením s horním pyskem.	☐	☐
Kly jsou přeměněné horní řezáky.	☐	☐

45 **Zakroužkuj vždy správnou možnost tak, aby tvrzení bylo pravdivé.**

Primáti obvykle mívají mnoho mláďat / jedno mládě.

Poloopice mají protaženou / zkrácenou obličejovou část lebky a nehty mají na všech prstech / pouze na palci.

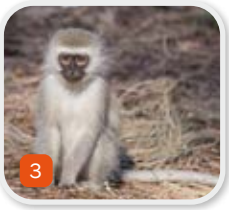
Zvláštní skupinou vyšších opic jsou lidoopi / australopitékové, kterým ocas slouží k pohybu ve větvích / zcela chybí.

Nejbližším příbuzným člověka je gorila / šimpanz.

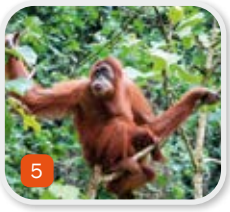
46 **Doplň do křížovky rodové názvy vybraných zástupců primátů a zjistíš tajenku.**

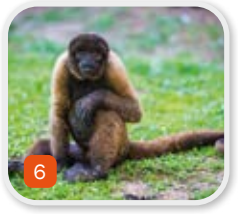

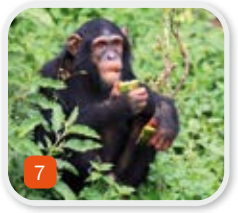

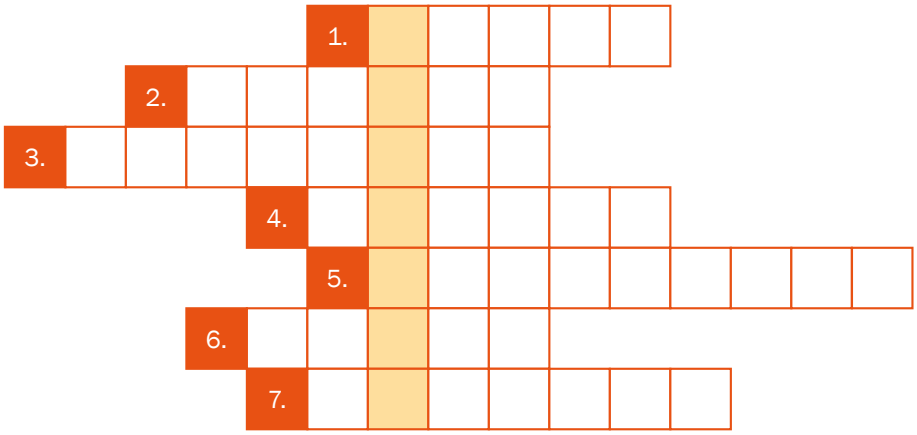

Tajenka: .....

47 **Vypiš znaky, kterými se lidoopi podobají člověku.**

.....

.....

.....

.....

SOUHRNNÝ TEST

Zakroužkuj vždy 1 správnou odpověď.

1 **Počet krčních obratlů u psa domácího je**
a) 12.
b) 8.
c) 7.
d) 6.

2 **V Jižní Americe volně v přírodě žijí:**
a) lama, tapír, kapybara, jaguár.
b) morče, tygr, lama, prase.
c) pásovec, pižmoň, vlk, jezevec.
d) činčila, los, medvěd, liška.

3 **V savaně se volně nevyskytuje**
a) velbloud.
b) žirafa.
c) gepard.
d) zebra.

4 **O kočkovitých šelmách nelze říci, že**
a) loví dlouho, kořist uštvou.
b) jsou rychlejší než psovité šelmy.
c) v běhu zatahují drápy.
d) mají kulatou hlavu.

5 **První savci se na naší planetě objevili v období**
a) prvohor.
b) druhohor.
c) třetihor.
d) čtvrtohor.

6 **Který z následujících živočichů je kosmopolitní?**
a) gorila
b) kůň
c) myš
d) dikobraz

7 **Pojmem březost označujeme**
a) období vývinu plodu v těle samce.
b) období vývinu plodu v těle samice.
c) období vývinu plodu po porodu mláděte.
d) období vývinu plodu během prvního roku života.

8 **Které žijící zvíře je vývojově nejblíže k člověku?**
a) orangutan
b) gorila
c) šimpanz
d) chápan

9 **Kratší chlupy na srsti, sloužící k termoizolaci, nazýváme**
a) hmatové vousy.
b) pesíky.
c) podsada.
d) posíky.

10 **Mrtvého živočicha umí dokonale předstírat**
a) vačice.
b) rejsek.
c) ježura.
d) ptakopysk.

11 **Pomocí ultrazvukových signálů se nedorozumívají**
a) plejtváci.
b) vrápenci.
c) netopýři.
d) pásovci.

12 **Srdce savců je velmi dokonalé, protože je tvořeno**
a) z jedné síně a jedné komory.
b) ze dvou síní a jedné komory.
c) ze dvou síní a dvou komor.
d) z jedné síně a ze dvou komor.

13 **Chemické hubení přemnožených hlodavců se nazývá**
a) desinfekce.
b) destilace.
c) dezinsekce.
d) deratizace.

14 **Který z těchto živočichů má mezi prsty plovací blány?**
a) kaloň
b) nosorožec
c) hroch
d) muflon

15 **Vzteklinu přenáší**
a) krtek.
b) liška.
c) bobr.
d) zajíc.

16 **Které tvrzení o slonech není pravdivé?**
a) Končetiny na chodidlech mají pružné polštáře.
b) Kly slona vznikly přeměnou řezáků.
c) V současnosti existují čtyři druhy slonů.
d) Samice většinou rodí jedno mládě.

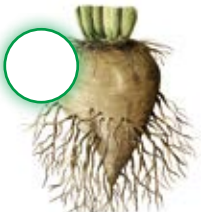
17 **Mezinárodním symbolem ohrožených zvířat je**
a) slon.
b) nosorožec.
c) irbis.
d) panda.

18 **Mor byl ve středověku přenášen blechami, které se infikovaly na nakažených**
a) hlodavcích (krysách).
b) vepřích.
c) koních.
d) šelmách.

4 **Přiřaď názvy přeměn kořene k obrázkům.**

A) příchytné kořeny
B) parazitické kořeny (haustoria)
C) zásobní kořen
D) vzdušné kořeny

5 **Podle obrázků pojmenuj jednotlivé typy stonků bylin.**

....

6 **Přiřaď názvy přeměn stonku k jednotlivým obrázkům.**

A) stonková hlíza, B) zdužnatělý stonek, C) oddenek, D) oddenková hlíza, E) úponky

7 **Pojmenuj jednotlivá uspořádání listů na stonku.**

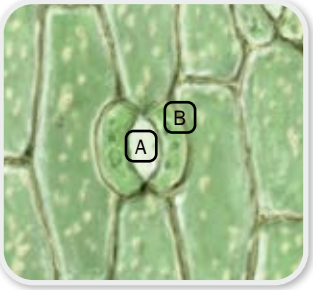

....

8 **Napiš názvy částí průduchů, které jsou vyznačeny na obrázku. Jaká je funkce těchto částí?**

A) .....

B) .....

9 **Přiřaď názvy k typům složeného listu.**

lichozpeřený, vícečetný, trojčetný, sudozpeřený

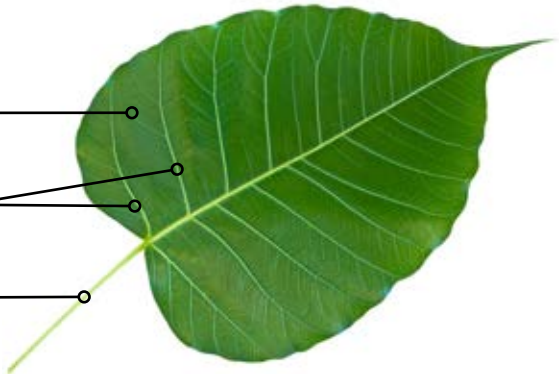

....

10 **Popiš části listu.**

A) .....

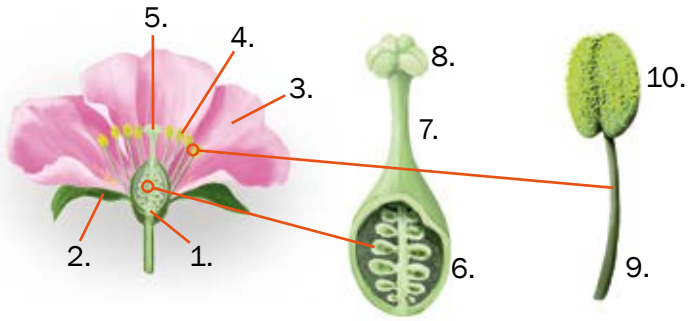
B) .....

C) .....

11 **Doplň k obrázkům květu a jeho částí uvedené pojmy.**

čnělka, kališní lístek, pestík, blizna, květní lůžko, semeník, korunní lístek, tyčinka, prašník, nitka

1. ..... 6. .....

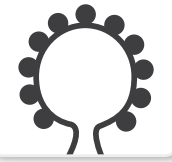
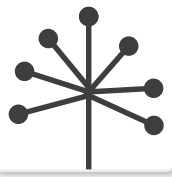
2. ..... 7. .....

3. ..... 8. .....

4. ..... 9. .....

5. ..... 10. .....

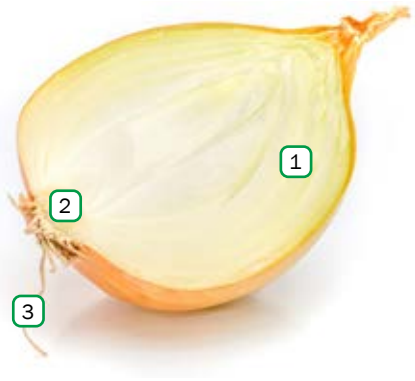
12 **Doplň tabulku s vybranými druhy květenství tak, aby byla úplná.**

Nákres květenství						
Název květenství	hrozen		klas		okolík	
Příklad		jetel		kopretina		šeřík

2. BOTANIKA

KRYTOSEMENNÉ ROSTLINY JEDNODĚLOŽNÉ

1 **Popiš stavbu cibule.**

1) .....

2) .....

3) .....

2 **Odpověz na otázky týkající se amarylkovitých rostlin.**

Jakou žilnatinu mají jejich listy? .....

Jaký mají plod? .....

Jak vypadá jejich květ? .....

Vypiš názvy co nejvíce rostlin, které sem patří. .....

.....

3 **Rozhodni, zda jsou tato tvrzení o amarylkovitých rostlinách pravdivá.**

	ANO	NE
Amarylkovité rostliny patřící do rodu česnek obsahují antibiotické látky.	☐	☐
Planě rostoucí druh česneku se jmenuje česnek koňský.	☐	☐
Mezi první jarní byliny patří sněženka podsněžník.	☐	☐
Všechny amarylkovité rostliny jsou jedovaté.	☐	☐
Plodem amarylkovitých může být nažka.	☐	☐
Podzemní cibule je vlastně zkrácený stonek s listy.	☐	☐

4 **Přiřaď k obrázkům názvy rostlin z čeledi liliovité.**

křivatec žlutý, lilie zlatohlavá, konvalinka vonná

....

....

5 **Spoj čarami rostliny a charakteristiky, které k sobě patří.**

lilie zlatohlavá	má cibuli protáhlého tvaru
tulipán zahradní	okvětní lístky obloukovitě stočené zpět
kandík psí zub	symbol Nizozemska

6 **Vylušti přesmyčky názvů chřestovitých rostlin.**

CITNYHA ..... KAŇDOLA .....

AVEGÁ ..... CENMOŘED .....

TŘECHS ..... KAJU .....

7 **Napiš k obrázku obilniny její rodové jméno.**

....

8 **Charakterizuj jednotlivé orgány rostlin pro čeleď lipnicovitých.**

list
.....
.....
.....
.....
.....

květ
.....
.....
.....
.....
.....

kořen
.....
.....
.....
.....
.....

stonek
.....
.....
.....
.....
.....

9 **Zakroužkuj pojmy, které charakterizují vstavačovité rostliny.**

trvalky klas jednoletky hlíza orchideje oddenek

v Česku chráněné stéblo šest okvětních lístků keře soužití s houbovými vlákny

Pracovní sešit Hravý přírodopis 7 je rozdělen do následujících kapitol:

- **Opakování učiva 6. ročníku**
- **Strunatci včetně savců**
- **Botanika**
- **Společenstva**

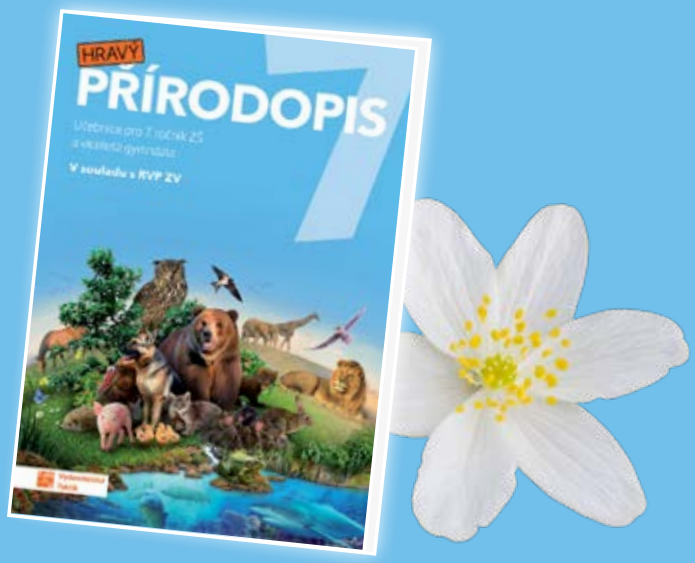
Další pracovní sešity pro 6. ročník základních škol a víceletá gymnázia od Vydavatelství Taktik:

Ucelená řada pracovních sešitů Hravý přírodopis:

Pracovní sešit doplňuje učebnice Hravý přírodopis 7:

ISBN: 978-80-7563-139-8
9 788075 631398

Pracovní sešit je připraven v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem.